

OBRANILI SMO SE, ALI NISMO 'SLOBODNI'

GLASILO ŽUPANIJE ŠIBENSKE

GOD. XXXI. IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
BROJ 1551 Šibenik, 18. rujna 1993. CIJENA
700 HRD

KONAČNA ODLUKA O POHADANJU
NASTAVE PREBAČENA NA RODITELJE!

**DRŽAVA NE MOŽE
JAMČITI
SIGURNOST?!**

Stranica 9.

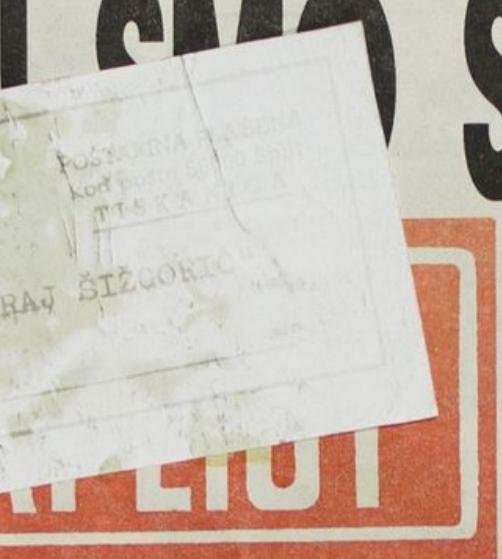
DVIJE GODINE NAKON SRPSKE AGRESIJE
NA ŠIBENIK GOVORI mr. PAŠKO BUBALO,
ŽUPAN ŽUPANIJE ŠIBENSKE

**UČINILI SMO
NAJVIŠE
ŠTO SE MOGLO**

Pregovarajući sa svim i svakim, odgadali smo datum napada na Šibenik! Bili smo nenaoružani i trebalo je dobiti na vremenu. U rujanskom ratu obranili smo Šibenik, ali nismo slobodni. Sve dok smo na dometu srpskih artiljerijskih oružja i raketnih sustava! Ukupno stanje u Hrvatskoj, pa tako i u ovoj županiji, treba rješavati u cijelosti, a ne parcialno

Stranica 3.

Tadašnja je JNA stala na stranu »ugroženog i nenaoružanog srpskog naroda u Hrvatskoj« koji nije htio prihvatići realnost. »Elegantno« su, uz osiguranje sastavljen od tenkova, oklopnih i inih vozila, pratili odlazak hrvatskog življa iz skradinskog zaleđa u ljetu 1991. godine.

Stranica 2.

**GODINE
ODRASTANJA
U ŽARIŠTU**

NA GOVORNICI:

SEMIRA ŠKUGOR, RUKOVODITELJICA STRUČNE SLUŽBE
SVIH PREDSTAVNIČKIH TIJELA ŽUPANIJE ŠIBENSKE

**ZAŠTO SU GRAĐANI
NEZADOVOLJNI?**

Ne samo da se problemi javljaju u organizacijskom pogledu već i kod funkciranja samih predstavničkih tijela lokalne samouprave i uprave, s razloga što nam donedavno nije bilo poznato što je u čijoj nadležnosti

Stranica 4.

OBLJETNICE

NADNEVAK KOJI SE NE MOŽE ZABORAVITI

— Nije vrijeme za slavlje, ali ne smijemo prepustiti zaboravu datum 15. rujna 1991. kada je dan uoči napada na Šibenik pod zapovjedništvom Policijske uprave, 28 aktivnih i pričuvnih djelatnika zauzelo topničku bateriju na otoku Žirju — rekao je na početku skromne svečanosti obilježavanja druge obljetnice Nikola Vukošić, zapovjednik Šibenske Policijske uprave. Legendarni topnici sa Žirja, ponos su grada i cijele nam Domovine, stoga je i cijela proslava protekla u sjećanju na noć sa 14. na 15. rujna, kada se ni slutiti nije moglo da će već dan kasnije topovi sa Žirja pući po šibenskoj luci i mostu sa zadatkom da otjeraju neprijatelja. Ne treba ovom prilikom, naglasio je Vukošić, osim pripadnika Policije, zaboraviti sve one koji su tih dana bili od velike pomoći hrabrim topnicima. To su prije svih žitelji otoka, ribari okolnih mesta, radnici Remontnog brodogradilišta... Baterija na Žirju zauzeta je tiho, reći će Vukošić, o tomu se u gradu ni

je govorilo glasno, ali svi su znali, osim onih prema kojima su ubrzo okrenute topovske cijevi.

U ime Šibenske županije, drugu obljetnicu Policijske topničke obalne baterije, slavljenicima je čestitao dogradonačelnik Šime Vikario, a s nekoliko prigodnih riječi obratio im se i tadašnji zapovjednik Miroslav Ačić: — Ako se opet bude moralno krenuti na neprijatelja, želio bih da to bude s hrabrim ljudima od prije dvije godine i pod zapovjedništvom Policijske uprave Šibenik.

Svečanosti obilježavanja druge obljetnice topničke baterije nazočni su bili i predstavnici 113. i 143. brigade Hrvatske vojske, sadašnji zapovjednik baterije Željko Baltić, potom zapovjednik šibenskog Zbornog područja Ivan Beneta i predstavnici Remontnog brodogradilišta.

N. FRIGANOVIĆ
(Snimio: V. POLIĆ)

KRONIKA

Prema podacima Zavoda za platni promet, Podružnice u Šibeniku, čak 53 poduzeća nisu još uvijek isplatile plaće za srpanj. Ujedno, posljednji podaci od 10. rujna, pokazuju da 38 šibenskih poduzeća ima blokiran žiro-račun što znači da su u nemogućnosti podmiriti svoje obveze, te isplati plaće za 1639 radnika kojima je ukupno zaposleno u tim poduzećima. U odnosu na posljednji dan kolovoza, u ovom se mjesecu neznatno povećao broj poduzeća koja nisu platežno sposobna, a ukupan iznos njihovih nepodmirenih obveza, prema tečaju je oko 374 tisuće njemačkih maraka. Podaci Zavoda za platni promet također pokazuju da je najveća pojedinačna plaća u privredi za srpanj iznosila 2 milijuna i 500 tisuća HRD, a u neprivredi za oko stotinu tisuća manje. Najniža prosječna plaća za srpanj isplaćena u privredi iznosila je između 70 i 80 tisuća, a u neprivredi svega 53 tisuće dinara.

• • •

Najveći broj požara ovog ljeta na šibenskom području zabilježen je u srpanju i kolovozu. U tom razdoblju, Profesionalna vatrogasnica intervenirala je ukupno 134 puta. Od požara na otvorenom prostoru, najveći su u srpanju i kolovozu bili oni na području Dubravica i na otoku Kapriju. U 22 slučaja uzrok je bila neprijateljska vatra na kriznim područjima, pet požara je izbilo zbog iskrenja električnih vodova, a 11 ih je izazvano paljenjem korova, dok je u 17 slučajeva uzrok nepoznat. Protiv počinitelja, Policijska uprava u Šibeniku podnijela je 7 prekršajnih i jednu kričnu prijavu.

• • •

Osmog listopada ističe rok za zamjenu starih osobnih iskaznica novima. Iako je tijekom prošle dvije godine izdano oko 40 tisuća novih osobnih iskaznica, trenutačno blizu 40 posto gradana još uvijek ima stare isprave. Oni ih u narednih dvadesetak dana mogu zamijeniti novima, u Službi za izdavanje osobnih iskaznica koja radi sa strankama tijekom cijelog dana. Cijena osobne iskaznice je 9 tisuća dinara. U slučaju ako bude većih gužvi, u Službi za izdavanje osobnih iskaznica, planiraju intenzivirati svoj rad.

• • •

Na konstituirajućoj sjednici Županijskog odbora Hrvatske demokratske zajednice, za predsjednika je izabran Josip Odak. Dopredsjednici su Semira Škugor, Josip Perkov, Josip Mešin, Zvonko Modrušan, Ante Mikulandri i Marko Maričić. Politički tajnik je Ivica Bratić, a rizničar Rudolf Vučić. Županijski odbor, što je izabran 7. kolovoza na izbornoj Skupštini Županijske organizacije HDZ-a u Šibeniku ima 27 članova.

D.L.

GODINE U ŽARIŠTU ODRASTANJA

Dvije godine su prošle od neprijateljskog napada na grad Šibenik. Vrijeme je već dobrim dijelom iskrataljalo događaje, dalo im pečat i ocjenu, koja će ostati u povijesti. Zbog kratkoće vremena, tih šest rujanskih dana i silne koncentracije događaja, koji su znali biti ili ne biti za Šibenik, ti su događaji spontano nazvani Šibenskom bitkom. Iako je Krešimir grad i nakon te bitke triju silovite udarce po čak i veće gubitke, pogotovo one u ljudskim žrtvama, sama bitka ostaje središnjim događajem i svojevrsnim simbolom ili znakom prepoznavanja domovinskog rata na ovim prostorima. Ima za to više razloga, ovdje je neprijatelj definitivno zaustavljen u svom pohodu na rušenje Hrvatske, ovdje su mu naneseni najveći gubici upravo u onom obliku kojem se najmanje nadao — u zrakoplovstvu, nakon čega je bio primoran na promjenu strategije.

Koliko su ove dvije ratne godine potvrđile značaj obrane Šibenika, zasluguje li ova bitka epitet sudobnosne u širem smislu, na razini Hrvatske?

Mnogi kasniji događaji i iskušenja kroz koja je ovaj grad i njegovi žitelji prolazio, na prvi pogled zasjenjuju rujanske događaje 1991., sve do jedne granice. Ta granica je zapravo pitanje, što bi bilo da je neprijatelj uspio okupirati Šibenik i njegovu okolicu?

Odgovor se razumije sam po sebi, Srbi bi učinili odlučujući korak u okupaciji Hrvatske. Rat je otada prešao u drugu fazu, okupator je odustao od totalne okupacije i skoncentrirao se na zadržavanje okupirana. Prema tomu ni jugosoldske vojske nije imala što tražiti u Šibeniku. Sjećamo se nepreglednih kolona vozila, topova, odvukli su sve što se odvoći moglo. Iako su prema odredbama sporazuma moralni napustiti granice Hrvatske, oni su su tu silu oružja i strelijiva skoncentrirala na okupirana područja. Sada se jasno vidi, pripremali su se za dva zadatka. Prvi je nastaviti, prije svega topništvo, razarati Šibenik i druge naše gradove i time maksimalno ugrozavati i slabiti Hrvatsku. I drugo, pripremali su se za napad na Bosnu i Hercegovinu. Bila je to prva velika demonstracija —bizantske iskrenosti i dosljednosti—, jedno govori, drugo misli, a treće čini.

Kraj 1991. i početak 1992. donio je krpne događaje za koje smo tada misili da će biti presudni i okončati ovaj bestijani napad srbočetničke armije na civilne ciljeve i omogućiti nam da u miru lječimo rane. Bilo je to međunarodno priznanje Hrvatske i njava angažiranju snaga UN na uspostavljanju mire i kako je tada najavljivano, hrvatskog suvereniteta na čitavom teritoriju međunarodno priznate države. Vršili smo pripreme za povratak prognanika, čak su po tadašnjim općinama formirane komisije i stručna tijela za izradu elaborata o obnovi i organiziranju života na okupiranim područjima. Nadali smo se da će prognanići dočekati Uskrs 1992. u svojim domovima.

Što je bio uzrok naše naivnosti?

Vjerovali smo u snagu i odlučnost međunarodnih institucija, u pravdu i obećanja srpskih čelnika, koji su potpisivali sve što im je stavljanu na stol, a u isto vrijeme ratovali još krvoločnje, podmuklje.

Ako je naivnost vjerovati u logiku stvari, u pravdu, onda smo bili naivni. Na sreću, nismo samo vjerovali u obećanja, nego smo nadajući se, odrastali, jačali svoju obranu. Golobradi dječaci i nevjesta ratnici u maskirnim odjeljima brzo su odrastali, sazrijevali. Šibenska 113., dmlka 142. vremenskom su formirale neprobojan bedem pa je prestala bojazan da će četnici upadati i plijekati Šibenska i dmlka područja koja nisu okupirana. Narod na tim područjima od Stankovaca do Svilaje i Mirlović Polja raspoređivanjem Hrvatske vojske postao je siguran, a neprijatelj je morao ulagati maksimalne napore da bi očuvali okupirano.

Kako je vrijeme odmicalo, proljeće i ljeto 1992., tako smo bivali sve više razčarani angažmanom UNPROFOR-a. Prvi šok je bilo njihovo pristajanje da se status quo, to jest tadašnja linija dodira uzme kao granica. Izmišljena je takozvana ružičasta zona, zona područja pod srpskim okupacijom, koja je čisto ili većinski hrvatska te tako ostadošće u takozvanom krajnjem. Obećanje da će uz pomoć plavaca tamo biti mirnim putem vraćeno pučanstvo i uspostavljena hrvatska vlast, osta samo obećanje, kao ljudu radovanje. Tako je umjesto kotareva Knin i Gline, koji obuhvaćaju općine s većinskim srpskim pučanstvom, čitavo okupirano područje, od Baranje do Prevlake ostalo pod nazivom i tretmanom takozvane republike srpske krajine. Ne samo da je ružičasta zona poistovjećena sa Kninom, nego je po koncentraciji srpske vojne sile, postala pravom tvrdavom i područjem odakle se napada slobodni dio Hrvatske.

Brzo smo shvatili da nema oslobođenja bez vlastitog angažmana i nasilnog protjerivanja neprijatelja. Najbolji primjer su operacije na jugu, Miljevcu, Maslenici i najnoviji u Lici. Oslobadanje dubrovačkog primorja je definitivno otklonilo dileme i sumnje oko učinkovitosti naše vojske. I tamo su borci s ovog našeg područja posebno naši topnici iskazali svoju ubojstvu. Oslobadanje Miljevaca, ta blizantna pobeda naših snaga i ogromni gubici i počasničtvo pokazali su pravo stanje stvari i odnos snaga. Više je to značilo za moral i samopouzdanje naše vojske i za vjeru u pobedu, nego sve deklaracije, rezolucije, sporazumi i sva sila pregovora, zajedno.

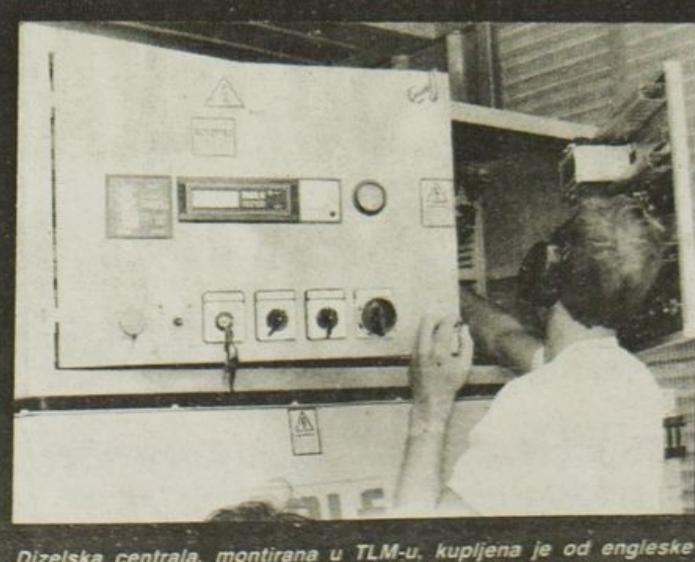
Tako su se događala dva procesa u isto vrijeme, razočaranje u učinkovitost UNPROFOR-a i vjera i samopouzdanje u vlastite snage. Rat ulazi u treći fazu na ovome području. Neprijatelj, poučen iskustvima spomenutih operacija, izbjegava «susrete» s našim borcima, jedino što mu je ostalo je dalekomjerno topništvo i rakete, kojima uništava civilne ciljeve, ruši Šibenik, Biograd, Zadar i druge gradove i tako praktički ucjenjuje. Svaki naš učinkoviti napad neutralizira granatama i raketama po civilima. Osim neprijateljskog topništva i ovih ucjenja, velika prepreka našim oslobođilačkim akcijama su snage UNPROFOR-a i sile koje iz njih stježe. Poradi toga ova faza rata zahtijeva osim oružja i snage i veliku diplomatsku mudrost i strpljenje. Nakon dvije godine rata za Šibenik i oknjega izredani su svi oblici napada, sva surovost i bestjalnost četničkih spodoba, ali i odrastanja i sazrijevanja svih nas.

Jedna druga vojska stoji sada naspram neprijatelju; s istim srcem i dušom ali sa daleko više snage i mudrosti. U ratu se u dvije godine odraste više nego u miru za stoljeće!

Ivan BURIC

MONTIRANA NOVA DIZELSKA CENTRALA

MRAČNA SLIKA DALMACIJE I DALJE MRAČNA?

Dizelska centrala, montirana u TLM-u, kupljena je od engleske tvrtke "Dale" za gotovo 1,5 milijun funti

U Šibeniku je prošle subote puštena u rad dizelska centrala, postavljena u TLM-u. Ukupna snaga elektrane je 8 MW, što znači da će kada bude radila punim kapacitetom proizvoditi od 160.000 do 180.000 kWh električne energije dnevno. Sva proizvedena struja namijenjena je potrošačima u dalmatinskoj regiji. To ipak, bitnije neće poboljšati elektroenergetsku sliku Dalmacije, stoga je direktor HEP-a Damir Begović, boraveći u Šibeniku prigodom puštanja u pogon dizelske elektrane, bio vrlo suzdržan u davanju obćenja o prestanku redukcije:

— Ja sam umjereni optimist. Mislim da su naši planovi, koraci koje smo poduzeli omogućiti ukidanje redukcije u Dalmaciji. Situacija bi se mogla poboljšati oko 20. rujna. Ali, i najmanji kvar u kompletnom sustavu ruši ove izjave. Poremećaji i nagla ukapcanja u ovakvim uvjetima mogu srušiti cijeli sustav — izjavio je Begović.

Montiranje dizelskih agregata u Šibeniku, dio je interventnog program Vladre RH. Stavljanjem u pogon sličnih dizelica u Sinju, Splitu i Zadru, te uključivanjem u sustav postojećih agregata očekuje se poboljšanje elektroenergetske situacije u Dalmaciji. O datumima, sudeći po do-sadašnjem iskustvu, posve je nekorisno govoriti. M.L. (Snimio: V. POLIĆ)

DVIJE GODINE
NAKON SRPSKE
AGRESIJE NA
ŠIBENIK GOVORI
mr. PAŠKO
BUBALO, ŽUPAN
ŽUPANIJE ŠIBENSKE

Župan Županiye šibenske, mr. Paško Bubalo, u vrijeme rujanskog rata, srpske agresije na Šibenik i junačke obrane šibenskih gardista, policijaca i dragovoljaca, bio je gradonačelnik tadašnje općine Šibenik. U vrijeme kada obilježavamo drugu obljetnicu napada na Šibenik i rujanskog rata 1991. godine, prisjećajući se tih dana, mr. Bubalo kaže:

— Znali smo da će doći do napada na Šibenik, premda smo činili i pokušavali sve u tadašnjim okolnostima, da se vrijeme napada odgodi. Trebalo nam je vremena da se bolje pripremimo za obranu. Priznajem, tada smo morali govoriti da smo dobro naoružani, iako to nismo bili, s ciljem da zavaramo neprijatelja. Trebalo nam je i oružje i streljivo, a za to je trebalo ne samo novca, već i vremena da se osigura. Stoga smo tadašnji predsjednik Kriznog štaba, a danas ministar, Josip Juršić i ja kao predsjednik općine, s ostalim suradnicima, odlazili na raznovrsne razgovore i pregovore ne samo sa lokalnim Srbima, već i sa zapovjedništvom JNA u Šibeniku. Osobno sam više puta kontaktirao s generalom Durom Pojerom, koji je bio zapovjednik Osmog vojno-pomorskog sektora, uvjeravajući ga u propast Jugoslavije, te tražeći od njega da priđe na našu stranu. No, on se kolebao i to kolebanje ga je skupo stajalo! Rat nam je, što je poznato, nametnut. Oružane operacije na području bivše općine Šibenik i napadi na naše policijske postaje počeli su već u srpnju 1991. godine. Mi nismo imali izbora. Morali smo se braniti. Prisjećam se i na napada na Dubravice iz JNA zrakoplova, kada je raketirana tamošnja zgrada škole. Sve se to događalo prije otvorene i okrutne agresije na sam grad Šibenik. Više puta sam protestirao, osobno, kod zapovjedništva JNA u Šibeniku. Gospodin Boris Kale i ja smo iz istih razloga otišli u Vojno-pomorsku oblast

Za razliku od njih, mi nismo bili »do zuba« naoružani. Ali, želja da se obranimo, junačko srce i volja, pokazali su da se može i nemoguće. Branitelji i građani Šibenika su učinili čudo. Sve je bilo bespriječno organizirano. Svoj obol u rujanskom ratu dali su i vatrogasci i zdravstvena služba, Civilna zaštita, trgovacka poduzeća (naročito »Šibenka«, pa i privatnici), pekarji, dječatnici »Vodovoda«, »Elektre«, pošte, Radio-Šibenika, te ostalih medija, kao i svi ostali koji su ne bilo koji način sudjelovali u organizaciji života i obrani Šibenika. Posebnu zahvalnost dugujemo onima koji su položili svoje živote za obranu Šibenika i Hrvatske, te svim pripadnicima Zbora narodne garde i policije

u Split. Tada smo razgovarali s načelnikom oblasti, Morettijem, izražavajući protest s namjerom da i s njim, nekako, potajno kontaktiramo te da ga pridobijemo na našu stranu. No, nismo u tome uspjeli. Sveukupna je situacija bila vrlo teška i ozbiljna. Rujanski rat se nije mogao izbjegći, svima nam je bilo jasno. Neprekidno sam bio u kontaktu sa Centrom za obavešćivanje i policijom. Bilo je samo pitanje sata ili trenutka kada ćemo biti napadnuti», govori Bubalo.

Na redu je Šibenik

Psihološki gledano, građani su više ili manje, bili pripremljeni na mogući napad. Očekivali smo, priznajemo, da do toga ipak neće doći. Ali, došlo je. »Oni« su željeli veliku Srbiju, željezo i krv.

»Šibenik se našao u jednom nezavidnom položaju. Našli smo se okruženi sa svim stranama i bili smo u tih sedam dana napadnuti sa sjeverozapada, iz drniškog pravca, s mora, iz vojarni u gradu i iz zraka. Na sreću, koja hrabrima obično pomaže, uspjeli smo se obraniti. Odbili smo tenkovske napade, zapobili 24 plovila, oborili ili pogodili 23 letjelice krajem rujna i u prvim listopadskim danima. Riječ je, uistinu, o jednom šibenskom ratnom podvigu, koji je povijesnog i strateš-

UČINILI SMO NAJVVIŠE ŠTO SE MOGLO

kog značenja za Republiku Hrvatsku. Koliko smo radosti, sreće i ushićenja osjetili, kada smo doznali da su neprijateljske snage potisnute sa Šibenskog mosta, te da je grupa pukovačkih i drniških mladića onemogućila, zaustavila prodor neprijatelja iz tog smjera. Na taj način, Šibenik je obranjen. Počeli smo čak »goniti« neprijatelja desetak i više kilometara u zalede, no nastupilo je iz općedržavnih interesa u to vrijeme, primirje. Ni smo smjeli ići dalje. Dakako, ne mogu a da ne spomenem ovom prilikom i hrabrost Vodica, koji su odigrali i te kako značajnu ulogu u rujanskom ratu, kao i brojni drugi kazao je Bubalo.

sata izgubili, a potom pod našu kontrolu vratili Dragišće, što je bilo dodatnim razlogom srpskom neprijatelju da napada grad. Od tada, pa do danas, mi nažalost, imamo 13 civilnih žrtava, te oko 50 ranjenih osoba od posljedica raketiranja Šibenika i okolice. Materijalne su štete, nanešene prilikom raketiranja, ogromne. Nažalost, bilježimo u ovo vrijeme, ni rata ni mira, i žrtve, te ranjene među hrvatskim braniteljima. Bitku za Šibenik u rujanskom ratu smo dobili, ali, zbog blizine i činjenice da se i danas nalazimo na dometu srpske artiljerije i raketnih sustava, živimo na osobnu odgovornost», reči će župan.

njem. Pomogla je i Upravi, a neka naša poduzeća, kao »Revija« i TLM dobila su kredite od Hrvatske kreditne banke za obnovu i razvoj. Držim stoga da nismo zaboravljeni, niti napušteni.

Istina, postoje drugačija mišljenja, posebno u redovima oporbenih stranaka. Načinito je to izraženo u strankama autonomaške orientacije. Napada se metropolu, s ciljem da se zavadi Dalmacija sa sjevernom Hrvatskom i Zagrebom. To je politika koja ide na razbijanje hrvatskog državnog integriteta, a to autonomaštvu ima svoju povijest staru preko 120 godina, kazao je Bubalo.

Vjeruje da, nakon oslobađanja zaposjednutih dijelova Županiye, što je nešto manje od trećine njezinog prostora, u postupku obnove i razvoja Hrvatska neće zaboraviti niti Skradin i njegovo zalede, niti drniško područje, kao ni sam Šibenik. Drži da će država morati pronaći instrumente kojima će potaknuti povratak prognanika, jer »tamno gdje bude hrvatski čovjek, djelatnik — bilo u poljoprivredi, poduzetništvu ili nekom od ostalih djelatnosti, dotle će biti Hrvatska«, kaže.

Dosta nam je neučinkovitih i »bijelih i plavih!«

— Naša Vlada i državno vodstvo su u pravu, i imaju našu podršku, kada traže izmjenu mandata UNPROFOR-a, ukoliko se njima produži boravak u Hrvatskoj. Ništa značajno, osim što su u početku stišali sukob, do danas oni nisu uradili. Osim iznima-

P. BUBALO

Vrijeme ni rata ni mira

Nakon dobivene bitke za Šibenik, u rujnu 1991. godine, uslijedilo je razdoblje novih povremenih napada na Šibenik, kako topničkih, tako i onih iz zraka. Po prvi put smo osjetili što je to opća opasnost. U međuvremenu, dogodilo se izmeđtanje JNA iz šibenskih »kasarni«. Održavani su pregovori, razgovori i potpisivani sporazumi na višim i nižim razinama pregovaranja. I da ne nabrajamo dalje: nakon izvjesnog vremena uslijedilo je razdoblje prividnog mira. — Od lipnja 1992. pa do veljače 1993. godine, imali smo stanje relativnog mira, zatišja u gradu i bližoj okolini. Bojišnica je i dalje bila, povremeno, živa. Život u gradu i ostalim dijelovima Županiye što je pod našom kontrolom, koliko toliko se odvijao normalno. No, nakon akcije Maslenica, uslijedili su novi raketni napadi na Šibenik. U to vrijeme smo na 24

Zaposjednuta područja Županiye Šibenske treba pod suverenitet i integritet države Hrvatske staviti kao i ostala privremeno zaposjednuta područja Hrvatske. Parcijalno se problem ne može rješavati u vojnom smislu. Ako se stanje bude rješavalo vojnom općijom, onda će to biti cijelovito rješenje. Ništa se na vojnem planu ne može raditi bez naredbe Glavnog stožera RH. Hrvatski državni interes traži da se sveukupna situacija i stanje u Hrvatskoj rješavaju cijelovito. U tome rješenju može biti više etapa. Osobno držim da bi najprije trebalo rješavati pitanje »ružičastih« zona, političkim sredstvima, a potom UNPA zona. U te »ružičaste« zone spadaju svi okupirani dijelovi naše Županiye. To je dio skradinskog zalede i općine, grad Drniš u cijelosti, kao i Općina Oklaj, te dijelovi Općine Ružić. Unešićka općina je, na sreću, u cijelosti slobodna. Uslijedio bi potom povratak prognanika, kojim tempom i načinom, stvar je hrvatske državne politike da ona to uredi na određenoj razini pregovaranja.

— Kako ravnomjerno rasporediti teret rata?

— Mislim da nas država ipak nije zaboravila i držim da teret rata mora biti ravnomjerno raspoređen. To je moguće urediti tako da se instrumentima Vladine porezne politike, fiskalne i druge, uredi da se dio izdvojenih sredstava usmjeri prema gradovima i županijama koje su u domovinskom ratu više stradale. Dakako, iz onih područja kao što su Istra, sjeverna Hrvatska, Zagreb s okolicom, te ostali dijelovi Hrvatske koji nisu ratom zahvaćeni. Svakako, ne smijemo zanemariti činjenicu da zagrebačko gospodarstvo »puni« 40 posto državnog proračuna RH. Država je Šibeniku pomogla i pomaže. Primjerice, osim sredstava za gradnju cesta, obnove i rekonstrukcije vodoopskrbnog sustava na slobodnom području, država je pomogla finansijskim sredstvima usmjeranim na saniranje šteta nanesenih raketir-

Teško je kazati da li je ili ne teret domovinskog rata ravnomjerno raspodijeljen. No, ipak moram ustvrditi da nismo zaboravili, kada je riječ o Vladi i ostalim vodstvima države Hrvatske. Osim moralne, mi smo do danas dobili i sasvim konkretnu materijalnu i finansijsku pomoć. Primjerice, u zadnje dvije godine, modernizirano je ili asfaltirano oko 150 kilometara cesta na području Županiye. U tijeku je gradnja nekih novih prometnica, od Nevesta do Slatnog, te ceste za Miljevce na drniškom području. U program realizacije obnove i izgradnje vodoopskrbnog sustava, ušli su i naši zahtjevi. Sve što se gradilo i gradi u oblasti infrastrukture financira država

ka u njihovim redovima, većina njih je potpribivala ovaj ratni požar, pomagala zločincu. Stoga su sukrivci, zajedno sa svojim vladama i svojim pretpostavljenim vojnim i civilnim zapovjednicima, što se sve ovo skupa događa. Upali su tako u moralnu kaljužu kakvu Europa ne pamti u svojoj povijesti! Jedna međunarodna organizacija štiti terorizam! Što tome dodati?», govori Bubalo.

Osloniti se na vlastite noge, kao osnovni čimbenik preživljavanja i življena u ovim ratnim prilikama, vrlo je značajno, reći će. Kad je stvore sigurnosne i ostale prilike i uvjeti za relativno normalan život i rad, valja se okrenuti »sam sebi«, a ne čekati na pomoć sa strane. Dvije godine rata na to su nas uputile. Nakon oslobađanja i stavljanja pod kontrolu vlasti hrvatske države privremeno zaposjednutih dijelova Županiye, uslijedit će vrijeme obnove i razvoja.

Uz čestitke za drugu obljetnicu rujanskog rata i herojske obrane Šibenika, ovom prigodom župan Paško Bubalo je zahvalio svima koji su dali sve od sebe da obrane Šibenik. Ne samo u tih sedam dana, već u protekli dvije godine. »Onima koji su svoje živote položili na oltar Domovine, duguješmo vječnu zahvalnost i divljenje«, reći će i na kraju razgovora pozvati prognanike s područja Županiye Šibenske, kao i sve žitelje, na strpljenje i vjeru u skoru slobodu i povratak. Ne skriva uvjerenje i nadu da ćemo sljedećeg rujna, 1994. godine, prilikom obilježavanja treće obljetnice napada na Šibenik i rujanskog rata, razgovarati u posve drugačijim okolnostima. Katarina RUDAN

Prognanici iz skradinskog zalede, te oni iz zaposjednutog kraja bivše drniške općine još su u hotelima ili u privatnom smještaju. Više od dvije godine prognaničkog života jeiza njih

Od samog početka uspostave demokracije, kao ključno pitanje postavlja se problem pravnog preustroja, kako državne, tako i lokalne uprave i samouprave. Političko određenje i globalni državni ustroj su definirani donošenjem Ustava. Nakon toga izvršeno je i konstituiranje upravnoteritorijalnih jedinica (županija, gradova i općina), što sada slijedi, dokle se stiglo u donošenju konkrete zakonske regulative bez koje nema pravnog funkcioniranja u praksi, u svakodnevnom životu, pitali smo Semiru Škugor, rukovoditeljicu stručne službe svih predstavnika tijela Županije Šibenske.

— Konstituiranjem predstavnika tijela općina, grada i županija definitivno se uspostavlja novi ustroj lokalne samouprave i uprave i u potpunosti napušta dosadašnji koncept općine kao društveno-političke zajednice. Da bi predstavnika tijela mogla odlučivati o potrebama i interesima građana od lokalne važnosti prijevo je potrebno u pojedinim područjima razgraničiti poslove lokalne uprave, samouprave i uprave, koje one obavljaju samostalno, od poslova državne uprave i to sve u trenutku kada općinski organi i službe dosadašnjih općina nastavljaju istodobno s radom i kao organi državne uprave i kao organi lokalne samouprave i uprave.

Razgraničenje poslova ima za svrhu da utvrdi jasnu granicu između tijela lokalne samouprave i uprave. Predstavnika tijela odlučuju i obavljaju poslove iz samoupravnog djelokruga samostalno i u granicama utvrđenim zakonom, pri čemu podliježe nadzoru središnjih tijela državne vlasti samo u pogledu zakonitosti rada. Na snagu su stupila tri zakona, čije je donošenje jako bitno za funkcioniranje lokalne samouprave i uprave, odnosno donošenjem tih zakona učinio se korak dalje ka ustrojstvu uprave. To su: Zakon o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, Zakon o sustavu državne uprave, te Zakon o privremenom djelovanju upravnih i sudbenih tijela.

Razgraničenje poslova

● Posebno je značajno i osjetljivo pitanje razgraničenja ovlasti i funkcija između jedinica lokalne samouprave i same državne uprave na razini županije, a i unutar njih u funkcioniranju gradskih i općinskih organa. Što je u tom smislu Sabor kao zakonodavno tijelo uradio?

— Da bi se izvršilo razgraničenje poslova prijevo je potrebno izmijeniti niz zakona i drugih propisa kojima je utvrđena nadležnost tijela dosadašnjih općina. Tim izmjenama postojećih zakona morali bi se razlučiti svi poslovi koji imaju lokalni značaj za svakodnevne interese i potrebe građana, od poslova koji bi trebali biti u nadležnosti tijela državne uprave. Ovaj postupak već je započet u pojedinim područjima, te su pojedinim tek donijetim zakonima razlučeni poslovi iz samoupravnog djelokruga lokalne samouprave od poslova državne uprave (Zakon o osnovnom školstvu, Zakon o srednjem školstvu, Zakon o fondovima za kulturu, Zakon o cestama, Zakon o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti, Zakon o društvenoj brzi o djeci predškolske dobi, Zakon o vatrogastvu, Zakon o zaštiti od požara, Zakon o zdravstvenoj zaštiti).

Znači, uz Zakon o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, koji taksativno navodi koji su to poslovi lokalne samouprave i uprave i u nadležnosti kojeg su tijela jedinice lokalne samouprave i uprave, Sabor Republike Hrvatske donio je i nove posebne zakone ili pak izmjene postojećih zakona (navedeni) koji određuju poslove iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave (općina, grad, županija). Naravno, da samim time nije završen postupak razgraničenja poslova, taj postupak je u tijeku i on traje.

● Koliko će novi Zakon o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, unijeti reda u razgraničenju poslova i nadležnosti općina, gradova i županija?

— Ako bi se razgraničenje poslova obavilo noveliranjem velikog broja zakona to bi bio vrlo dugotrajan posao i doveo bi u pitanje normalno funkcioniranje novoustavljene ustrojstve lokalne samouprave i uprave. S tih razloga nametnula se potreba donošenja posebnog zakona kojim će se urediti poslovi iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, a što je i učinjeno Zakonom o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave.

Zakon ima za svrhu da poslove od svakodnevne važnosti za građane, koje je uređivala skupština dosadašnje općine, a gdje je to moguće, bez promjene odredaba važećih zakona i drugih propisa, utvrdi kao poslove samoupravnog djelokruga. Ovaj zakon ne sadrži sve poslove samoupravnog djelokruga, jer je u novijoj zakonodavnoj regulativi izvršeno razgraničenje ovih poslova, a isto tako u tijeku je postupak da se u zakonodavnom uredivanju pojedinih područja odnosno pitanja obavi utvrđivanje poslova samoupravnog djelokruga, kao što sam već prije istakla.

Do 31. XII. uspostaviti novo ustrojstvo organa državne uprave

Na taj su se način stvorile prepostavke da predstavnička tijela svojom odlukom ili drugim općim aktom ureduju određena pitanja koja su uredena ovim zakonom, kao poslovi iz samoupravnog djelokruga. Sve ostale poslove iz djelokruga dosadašnjih općina koji nisu ovim zakonom ili posebnim zakonima stavljeni u samoupravni djelokrug, obavljala bi tijela državne uprave. Radi se o poslovima lokalne samouprave i uprave koji su od svakodnevnog interesa za gradane, posebice se odnosi na djelatnosti kao što su: stambeno-komunalna djelatnost, zaštita okoliša, prostorno uredenje, turizam, trgovina, ugostiteljstvo i druge djelatnosti od važnosti za područje jedinice lokalne samouprave i uprave, te se određivaju tih poslova sprečava svaki zaustav u rješavanju o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba. Već sada, donošenjem Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, u većoj mjeri izvršeno je razgraničenje poslova, znamo što je u čijoj nadležnosti, iako je sam postupak razgraničenja još uvijek u tijeku.

● Kakav je dosad bio status organa uprave i kako je premošten vakuum koji će još potrajati? Kada će se i kako prilagoditi odnosno reorganizirati stari organi

NA GOVORNICI:

SEMIRA ŠKUGOR, RUKOVODITELJICA STRUČNE SLUŽBE SVIH PREDSTAVNIČKIH TIJELA ŽUPANIJE ŠIBENKE

ZAŠTO SU GRAĐANI NEZADOVOLJNI?

Za funkcioniranje pravne države potrebno je mnogo toga — praktički funkcioniranje čitavog društva. Jednostavno rečeno, kod nas, zbog toga što nismo imali svoju suverenu i samostalu državu, nije se mogao razvijati niti način ponašanja građana niti stvarati navike poštivanja zakona, kao u drugim modernim evropskim državama. Naši ljudi su stoljećima, kroz zakone, gledali tuđu vlast i nisu ih shvaćali kao izraz volje vlastitog naroda, nego kao instrument podčinjavanja.

U blvšem režimu zakoni su bili više idealna i deklarativna forma, a manje praktični instrumenti funkcioniranja države i društva, jer su se sve moralne vrijednosti temeljile na kolektivu, kao idealiziranoj apstrakciji, a nijedno nije bilo čovjeka — individua kao jednog kreativnog subjekta. Zakon je ipak radi čovjeka i dobar je onoliko koliko se temelji na istinskim, ljudskim i moralnim vrijednostima. Trebat će vremena da naš čovjek osjeti i shvati državu i kroz zakone, kao svoju, našu svijest i odnos prema nove demokraciji je još uvijek na razini političkog opredjeljenja, oživotvorene je u tijeku.

uprave u nove odgovarajuće (općina, grad, županija)?

— Zakonom o privremenom djelovanju upravnih i sudbenih tijela («Narodne novine», broj 60/93) koji je stupio na snagu 25. lipnja 1993. godine uređuje se djelovanje organa uprave i službi dosadašnjih općina u ovom «prijeznom periodu». Oni nastavljaju svojim radom najkasnije do 31. prosinca 1993. do kada bi trebalo biti uspostavljeno novo ustrojstvo organa državne uprave. Organ uprave i službe dosadašnjih općina, do tada, obavljati će poslove državne uprave i poslove lokalne samouprave. Za svoj rad, u pogledu obavljanja poslova državne uprave, odgovorni su županu, a za obavljanje poslova lokalne samouprave odgovorni su poglavarnstvo (općinsko, gradsko, županijsko — ovisno o nadležnosti).

Vlada Republike Hrvatske, posebnom uredbom, uredit će ustrojavanje županijskih ureda, postupak preuzimanja poslova državne uprave, preuzimanje djelatnika, te dokumentacije organa uprave i službi dosadašnjih općina. Djelatnicima, koji ne budu preuzeti, od tijela državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave i uprave, prestaje radni odnos, na temelju zakona kojim se uređuju radni odnosi u državnoj upravi. Koliko će županijskih ureda biti osnovano znat ćemo kada Vlada to regulira svojom uredbom. Za sada nam je poznato da na razini Županije postoji Uprava za obranu, Policijska uprava, Ispostava porezne uprave i Financijska policija. Sve te državne službe su direktno pod nadležnim ministarstvima.

Financijska policija je kao služba već uspostavljena, Uprava za obranu je također dobila sistematizaciju poslova, s točnim opisom poslova i radnih zadataka, točnim brojem izvršitelja i propisanim uvjetima koje državni službenici moraju ispunjavati, te se polako uprava ustrojava.

Iz Zakona o sustavu državne uprave vidljivo je da će i inspekcijske službe biti pri Županiji. Koliko će još župa-

nih ureda biti, kako će oni biti organizirani, ostaje nam da pričekamo uredbu Vlade Republike Hrvatske.

● Hoće li i koliko novoustrojena uprava i lokalna samouprava biti funkcionalna, racionalna, i koliko će biti moguće od stare sačiniti novu glede iskustva, brojnosti, navika, financiranja?

— Pretpostavljamo da će se broj djelatnika u novoustrojenoj upravi i lokalnoj samoupravi povećati za dva-desetak posto. Sigurno je da želimo stvoriti profesionalnu, stručnu, malu i odgovornu državnu upravu. Temelj takve uprave je, između ostalog, izabrani kadar, zapravo visokoobrazovani stručnjaci s iskustvom u određenom upravnom području. Radi potrebe stvaranja učinkovite i profesionalne uprave, nužno je posebno urediti položaj državnih službenika, što će se i učiniti posebnim zakonom o državnim službenicima. Zakon pravi razliku između dužnosnika Republike Hrvatske, državnih službenika i namještajnika, a sve iz potrebe da se utvrdi razlika između obavljanja poslova državne uprave i obavljanja općih, tehničkih i pomoćnih, te drugih (servisnih) poslova koji omogućavaju djelovanje tijela državne uprave. Državni službenici su osobe koje neposredno obnašaju funkciju državne vlasti. Profesionalizacija državnih službenika jedan je od temeljnih elemenata osiguranja učinkovitosti državne uprave. Zakonom o sustavu državne uprave određuju se temeljni poslovi državne uprave — neposredna provedba zakona i drugih propisa, te donošenje propisa za njihovu provedbu i obavljanje upravnog nadzora. Istovremeno se naznačuje i postojanje drugih upravnih i stručnih poslova koji se po naravi stvaraju u funkciji osiguranja provedbe zakona i drugih propisa, te koji zajedno sa servisnim poslovima postupka odlučivanja u državnim tijelima čine osnovnu cjelinu poslova državne uprave.

Svjedoci smo, gotovo svakodnevno, revolucijski protiv rada djelatnika organa uprave. Ima djelatnika koji svoj posao ne znaju, ili neće ili ne žele obavljati. Međutim, većina ih svoj posao obavlja korektno i odgovorno, pa opet su gradani nezadovoljni. Problem je zapravo u tome što su zakoni, koje djelatnici provode i neposredno primjenjuju, takvi da su, danas, zapravo kočnica u svakodnevnom životu. Svjedoci smo da Sabor gotovo sve zakone donosi po hitnom postupku, donose se izmjene i dopune postojećih zakona, kako bi se stvorila regulativa primjerena današnjem (i sutrašnjem) vremenu. Međutim, to je postupak koji traje. I zato svi skupi moramo imati strpljenja i razumijevanja, jer ne može se sve promijeniti brzo i preko noći, moramo biti svjesni da stvaramo državu, a za to je potrebno vrijeme. Znači, da bismo stvorili učinkovitu državnu upravu moramo provesti profesionalizaciju državnih službenika, ali moramo stvoriti i takve zakone čija primjena neće biti kočnica u svakodnevnom životu gradana. Vjerujemo da ćemo stvoriti, vrlo skoro, profesionalnu, učinkovitu i odgovornu državnu upravu.

Imovina sporazumno podijeljena

● Dokle je Županija odnosno grad i općine Županije Šibenske stigla pripremi za preustrojstvo i što će, po vašem mišljenju, tu biti najčešće?

— Poznato je da su konstituirana predstavnika tijela jedinica lokalne samouprave i uprave, odnosno općinska i gradска vijeća, te Županijska skupština. U obvezu smo što prije izabratih poglavarnstva (općinsko, gradsko, županijsko). Do sada zapravo i nije bilo potrebe iz razloga što nam donedavno nije bilo poznato što je u čijoj nadležnosti. Ovaj zakon koji je taksativno naveo koji su to poslovi lokalne samouprave znači nam puno, jer već sada znamo tko je za što nadležan, znamo tko je odgovoran za provođenje i izvršavanje tih poslova.

Isto tako donose se i posebni zakoni koji i dalje razgraničavaju poslove državne uprave od poslova lokalne samouprave. Svi oni poslovi koji ovim Zakonom ili posebnim zakonom nisu navedeni kao poslovi lokalne samouprave, obavljati će se kao poslovi državne uprave. Problema smo imali s nekim općinama jer su se učinile veća prava nego je zakonom moguće. Najveći problem se javlja kod još uvijek funkcioniranja mjesnih zajednica. Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi mjesne zajednice su ukinute. Po preporuci Ministarstva uprave mi nismo išli na njihovu likvidaciju kako ne bi nastupila praznina. Isto Zakon predviđa osnivanje mjesnih odbora. Mi ne možemo ići u osnivanje mjesnih odbora iz razloga što još uvijek nije donesen Zakon o mjesnim odborima koji bi regulirao tu materiju. Teško je gradanima objasniti da se tek treba donijeti zakon i tek onda prići njihovu formiranju. Za sada ne znamo da li će mjesni odbori biti posebne pravne osobe, niti koja će biti njihova nadležnost, niti kako će se financirati.

Problem se javlja tamo gdje mjesne zajednice obavljaju komunalnu djelatnost. Donošenjem Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave, donošenje odluke o načinu organiziranja, obavljanje komunalnih djelatnosti stavljen je u nadležnost općinskog odnosno gradskog vijeća i slijedom toga Općinsko odnosno Gradsko vijeće može samo odlučiti kome povjeriti obavljanje tih poslova.

Ukoliko bi se općina (odnosno grad) odlučila na osnivanje vlastitog javnog poduzeća javio bi se problem financiranja tog poduzeća ili samog osnivačkog uloga kod njegove registracije, jer još ne znamo kako će se financirati općine odnosno gradovi. Poradi toga molimo, općinska i gradска vijeća da se drže do sada ustrojene pravne regulative, pa će time najviše pridonijeti prevladavanju ove «vakuum situacije».

Korak dalje koji bi trebalo učiniti u zakonskoj regulativi jest donošenje Uredbe Vlade Republike Hrvatske o županijskim uredima, a na temelju Zakona o sustavu državne uprave, zatim Zakon o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, te Zakon o mjesnim odborima. Nakon toga bi se radila sistematizacija poslova, temeljem koje bi se preuzimali djelatnici iz dosadašnjih organa uprave i službi, te polako ustrojavali županijski uredi. Donošenjem Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, te Županije Šibenske, a to su Grad Šibenik, općine Primošten, Skradin, Tisno i Vodice, te Županija Šibenska. Cijelokupnu imovinu sporazumno između sebe dijele pravni sljednici bivše Općine Šibenik. Cijelokupnu imovinu sporazumno između sebe dijele pravni sljednici bivše Općine Šibenik i grad Šibenik, a to su Grad Šibenik, općine Primošten, Skradin, Tisno i Vodice, te Županija Šibenska.

To je veliki posao, nailazimo i na probleme, ali vjerujem da ćemo uz dobru organizaciju posla i dobru volju pravnih sljednika bivše Općine Šibenik i taj posao napraviti.

**Razgovarao:
I. BURIC**

KOBNE POSLJEDICE OD VOJENOSTI

DIJETE I RAT

Kratkotrajna odvajanja djece od roditelja, za što je klasičan primjer boravak u predškolskoj ustanovi prema istraživanjima, osim vrlo burnog i jakog protesta nema nekih jačih i dugotrajnih utjecaja na razvoj djeteta. No, sada, za vrijeme rata, situacije odvodenosti su česte i dugotrajne, poprane i drugim nepovoljnim utjecajima: strahom, neposrednom ratnom opasnošću, boravak oca na ratištu, nemogućnosti majke zbog radnih obveza da bude s djetetom, dijete je moguće bolesno, moguće ranjeno...

Reakcije su kod djece, kao što smo i ranije naglašavali strogo individualne i izravno su pod utjecajem koliko unutarnjih činitelja (osobnosti djeteta), toliko i vanjskih (obiteljskih) činitelja:

— dob djeteta u kojoj je došlo do odvajanja,

— kvaliteta priručnosti s majkom, ili s drugom djetetu bliskom osobom, (priručnost koja je "sigurna" omogućava djetetu sigurnost u činjenici da će se majka vratiti, povjerenje je prisutno u odnosu majke — dijete i dijete — majka; "nesigurna" priručnost dovodi do burnih protivljenja pri odlasku majke, a pri povratku može nastati ignoriranje toliko želje ne majke ili čak lutnja)

— trajanje odvodenosti,

— trajanje odvodenosti u odnosu na dob dana,

— kvaliteta odnosa sa osobama koje nakon odlaska majke vode briju u djetetu,

— uvjeti pod kojima je došlo do odvajanja (naglo, iznenada ili kontinuirano u određenim uvjetima)

— ranjiva iskustva djeteta, i mnogi drugi činitelji.

Proučavana dosadašnja iskustva vezana su uz hospitalizam djece od šest mjeseci do dobi od četiri godine, koja su djeца pokazivala neke slične reakcije. Reakcije djece u toj situaciji su objedinjene u tri razdoblja:

— razdoblje protesta — plačem djetete izražava potpuno odbijanje nove, neželjene sredine i nepoznate situacije koja je bolna i prijeteca; dijete je nemirno, a stanje može trajati nekoliko dana.

— razdoblje očaja — motorni, tjelesni nemir nestaje, dijete se smršuje, ne pokazuje aktivno odbijanje okoline, zna biti i apatično. Misli se da u takvoj situaciji posjeti roditelja pogoršavaju stanje djeteta jer dijete nakon roditeljskog posjeta još jače plae. Međutim, upravo posjeti jesu važni jer djetetu ipak govore da nije zaboravljeno od roditelja i da se brinu, pogotovo ako se ispunji neka dječja želja. To je i završno razdoblje ukoliko dječa ostaju kraće vrijeme bez roditeljske brige.

Ukoliko dječa ostaje duže vrijeme u bolnici počinje:

— razdoblje prividne prilagodbe — naime, dječa pokazuju interes za okolinu gdje boravi, te se čini kao da se prilagodi novim uvjetima, nije više zatvoreno u sebe, ne plae. Sada drugi značaj imaju i posjeti roditelja i ponašanje bolničkog osoblja. No, nakon dolaska kući vide se i osjećaju negativne posljedice privremenog odvajanja djeteta. Ukoliko je odvajanje bilo dugoo, a dijete je izgubilo i osobu s kojom je privremeno vezano, može doći do gubitaka emocionalne veze s majkom i drugim osobama, a općenito do izbjegavanja kontakata s drugim ljudima, odnosno do poremećaja u komunikaciji.

Čini nam se da ovakvih slučajeva ima jedan značajan broj među djećom od tri do pet godina.

Dokazani činitelji poremećaja, akutnih reakcija na odvajanje jesu:

— reakcije nastaju od tri mjeseca starosti djeteta, a odvodenost značajno pogoda dječu u dobi od šestog mjeseca do četvrte godine,

— reakcije su vrlo izražene ako nitko posebno ne vodi brigu o djetetu u vrijeme odvodenosti,

— stresovi se mogu značajno umanjiti ako dijete i nadalje zadrži kontakt sa majkom ili obitelji,

— reakcije značajno ovise o odnosu majke — dijete, kao i o sigurnosti tog odnosa; nesigurna dječa, nesretna dječa teže podnose odvodenost, a rizik je veći u odnosu na težinu posljedica,

— reakcije ovise i o tome jesu li dječa naučena biti odvodenja od roditelja uz zadržavanje emocionalne veze.

Zaključno: povećani rizik za kasnije psihičke smetnje vezan je uz odvajanje djeteta od roditelja u predškolskoj dobi, a koja su bila višekratna i duga, pri kojima je dijete bilo odvođeno pod nepovoljnim teškim okolnostima, a odnosi u obitelji nesigurni i napeti i prije nego je dijete bilo odvođeno od osoba za koje se vezalo ili i željelo vezati.

Ponavljamo da je odvodenost djeteta od roditelja u ratnim uvjetima pogibeljnila za psihičko zdravlje djeteta zbog iznenadnosti i neočekivosti situacije, nepripremljenoći cijele obitelji, a vrlo moguće se radi o egzistencijalnoj ugroženosti.

Kako prevenirati jače psihološke smetnje?

Najprije uopće nedopuštanjem odvajanja djeteta mlađeg od tri godine od majke, a u ostaloj dobi učiniti sve da odvodenost bude što kraća, a istodobno jačati emocionalnu vezu i sigurnost u odnosu dijete — majka.

Simptomi koji se javljaju kao posljedica odvajanja djeteta od majke su sljedeći:

— loše navike u prehrani, osobnoj higijeni, spavanju i socijalnom ponašanju,

— poremećaji u ponašanju (prkos, destruktivnost ...)

— neurotske smetnje poput noćnog mokrenja, poremećaj spavanja,

— psihomotorni poremećaji (povraćanje, astma, vrtoglavica, kožne bolesti, osjećaji umora i iscrpljenosti, opća tromost)

— poremećaj govora.

Pretpostavlja se da su ova stanja uvjetovana nezadovoljavanjem emocionalnih potreba djece za topinom, a koja se jedino može ispuniti u odnosu s majkom, odnosno nadomjestiti zamjenom majke. Pretpostavlja se da su promjene neispravljive, a može dovesti čak i do zastoja u rastu, te i težih posljedica.

Odvajanje od očeva u ratu takođe izaziva strah, bojanjan i zabrinutost, ali će uz majku osjećati sigurnost jer nije napušteno uz nju.

Ukoliko je situacija najnepovoljnija za dijete — oba roditelja su od sutra: vrijeme odvodenosti treba biti što je moguće kraće a brigu o djetetu mora preuzeti osoba koja je topia i brižljiva i koju dijete poznaje, tako da se može razviti osjećaj priručnosti. Tada je potrebno izgraditi dobar, emocionalno topao odnos i ne dozvoliti da dijete doživi novu promjenu okoline, promjenu osobe koja se brine o njemu, duži boravak bez topline i brige u nepovoljnoj sredini.

Ako se osobe koje se brinu o djetetu izmjenjuju bit će onemogućeno oblikovanje novih osjećajnih veza za bilo koju od osoba u životu, a što može ostaviti znatne, loše posljedice na daljnji razvoj djeteta i utjecati i kasnije, u zreloj dobi na ponašanje, jer je sposobnost i mogućnost stvaranja kao i održavanja topnih i intimnih odnosa među ljudima glavna značajka zdravog emocionalnog života.

prof. Gina LUGOVIĆ
prof. Jagoda KRNČEVIĆ

KONAČNA ODLUKA O POHAĐANJU NASTAVE PREBAČENA NA RODITELJE!

DRŽAVA NE MOŽE JAMČITI SIGURNOST?!

Pohađanje nastave nije obvezno!

U nekoliko gradova Hrvatske, iz sigurnosnih razloga odgoden je početak nastave u školskoj godini 1993/94. do daljnega, odnosno do stvaranja kakvih takvih sigurnosnih prilika. Šibenik je, istina za razliku od ostalih kriznih područja koja su u zadnje vrijeme izložena jakim topničkim i raketnim napadima srpskih pobunjenika (barem do pisanja ovoga teksta) pošteden. No, učestalo upozoravanje na pojačan oprez i podsjećanje da su i dalje na snazi mјere opće opasnosti za grad Šibenik i cijelo sjeverozapadno područje Županije, pojačava u ljudima oprez. Istančanost za osluškivanjem ili prepoznavanjem "sumnjivih" detonacija je, što vrijeme više odmije, u svih nas sve jasnije. Kada su, kako je planirano, 13. rujna 1993. godine u svojim školskim klubama trebalo je biti upisano više od 90 učenika, prvoškolaca. Prema još nesigurnim podacima (s obzirom na to da su izmještanjima u tijeku), upisano je više od 60 prvaša. Slika je istovjetna i u ostalim šibenskim školama. Kako osnovnim, tako i srednjim. U vrijeme kada se ne zna što će, zapravo, od ove školske godine biti (a treća je u pitanju), brojni roditelji svoju djecu upućuju na školovanje u sigurnija mjesta u Hrvatskoj. U Šibeniku, kao u "getu", čini se, ostaju oni koji nemaju rod-

Da li će dječa što ostaju u svojem gradu, Šibeniku, te okolnim mjestima koja su pod općom opasnošću, školsku godinu provesti u školskim klubama (na osobnu odgovornost uz blagoslov roditelja) ili u skloništima?

gućeno polaganje predmetnih i razrednih ispitova. Organizirano izmještanja učenika neće biti, a izmještanja u "vlastitoj režiji" su više ili manje obavljena. Primjerice, u osnovnu školu Jurja Dalmatinca u Crnici trebalo je biti upisano više od 90 učenika, prvoškolaca. Prema još nesigurnim podacima (s obzirom na to da su izmještanjima u tijeku), upisano je više od 60 prvaša. Slika je istovjetna i u ostalim šibenskim školama. Kako osnovnim, tako i srednjim. U vrijeme kada se ne zna što će, zapravo, od ove školske godine biti (a treća je u pitanju), brojni roditelji svoju djecu pohađati nastavu. Istina, prema istom naputku nadležnog Sekretarijata, djeci koja ne budu pohađala veći dio nastavnog procesa, bit će omo-

bine, dobrih prijatelja i dovoljno financijskih sredstava za takav pothvat. Posebna će pozornost, kako je rečeno i na ovotjednom sastanku biti posvećena učenicima završnog razreda osnovne škole i srednjih škola. "U slučaju pogoršanja sigurnosne situacije na područjima Županije Sekretariat će sukladno prilikama donijeti nove naputke o organizaciji nastave u osnovnim školama, šesti je naputak i posljednji u ovima što ih je svim osnovnim školama na području Županije Šibenske dostavio Sekretariat društvenih djelatnosti u Šibeniku, pred početak školske godine."

Katarina RUDAN

(Snimio: R. Goger)

PRIGODNA RIJEČ BISKUPA ŠIBENSKOG UZ POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE

NAŠ TRUD I BOŽJA SNAGA STVARAJU NOVI SVIJET

DRAGI UČENICI I UČENICE,
POŠTOVANI RODITELJI,
CIJENJENI UČITELJI I PROFESORI!

Započima nova školska godina 1993/94. kod nas u Šibeniku i u mnogim mjestima Šibenske biskupije ona počima u nesigurnosti. Negde neće ni početi.

Ipak, uza svu nesigurnost, školske će vlasti države, županije, općine učiniti što mogu da školska godina započne i da bude u skladu s programom, da se ne bi izgubilo vrijeme, da ne bi nastao prekid i praznina u školovanju mlađih naraštaja.

No, kao što smo mi koji smo bili u vašim godinama, dragi učenici, za vrijeme drugog svjetskog rata upamtili što je necjelovitost školovanja, tako je, nažalost, pred vama to isto iškustvo. Nećete imati sve pogodnosti koje suvremenja škola pruža u normalnim uvjetima. Ipak, radom i zalaganjem mogu se i u nepovoljnim uvjetima postići veliki rezultati u znanju i odgoju. Neki od vas prvi put će se susresti s drugim dječacima i djevojčicama u istom razredu. Malo po malo, međutim, razred postaje zajednica. Svi se međusobno poznaju, svi se uzajamno poštju i pomažu. Kada se bude susretati izvan škole, nećete biti nepoznati jedni drugima, nego prijatelji koji se rado druže. Uspomene na školske godine ostaju za čitav život. Sve lijepo što smo doživjeli u vrijeme školovanja rado pripovijedamo sve do kraja života. Mučno nam je međutim, kada se sjetimo neugodnih i teških doživljaja iz godina svoga školovanja. No da li će biti lijepo ili mučno ovisi o svima, o svakom učeniku, o učiteljima i profesorima, o roditeljima koji prate i pomažu napredak svoje djece u znanju i u dobroti. Ovisi mnogo i o cijelokupnom društvu u kojem živimo. O normalnim ili nenormalnim povijesnim okolnostima. Ratna stradanja svakako će opterećivati skladni razvitak mlađih. Zato se svi moramo potruditi da ljepe doživljaje nadvladaju mučnu stvarnost. Škola spada među najvažnije ustanove u jednom narodu. Ona je ustanovljena da pruži pomoć roditeljima u osposobljavanju njihove djece za zreli i samostalni život. To osposobljavanje sastoji se u stjecanju znanja, u usvajanju radnih navika, u oplemenjivanju srca.

Znanje koje stječemo u školi uvedi nas u tajne prirode. Opisuje se Zemlja, čitava zemaljska kugla sa svim njezinim osobinama: kopno, more, atmosfera, život na zemlji, ljudsko društvo. Upoznaje se i s vremenom do najudaljenijih svjetova. Stječe se znanje o fizičkom sastavu prirode, o kemijskim procesima, o živim stanicama do najsvršenijeg organizma. No, susrećemo se i s ljudskim duhom. Ljudske misli i ljudska djela otkrivaju nam se u tehniči, umjetnosti, filozofiji, religiji. Upoznajemo i zakone, moralna pravila što ih je čovjek otkrio i oblikovao te po njima uređivao društvene odnose. Sve to bogato naslijeđe ljudskog roda, a onda posebno i našeg naroda, širi i obogaćuje naše znanje i potiče nas da i mi nastavimo stvarati velika djela dostojna onoga što smo od prošlosti primili i u skladu s darovima i talentima kojima smo obdareni.

Mlađi građani svake države posebno stječu znanje o svojoj domovini, razvijaju u sebi ljubav prema zemlji i prema narodu, uče poštovati druge narode i njihove posebnosti da bi se osposobili za opću suradnju među ljudima, za prevlast pravednosti i čovječnosti na svim kontinentima, među svim ljudima i narodima. Tako i naša domovina, Hrvatska, stječe po svojim vrijednim

gradanima poštovanje i ugled, a mi se svijetom krećemo slobodno i ravno na svim ljudima i kulturama.

Ima međutim još nešto vrlo važno u našoj školi, a možemo reći i u našem društvu, u našoj državi općenito. Najveći broj učenika i učenica kao i njihovih roditelja kršćanski su vjernici. Članovi velike Isusove zajednice, Katoličke Crkve. Po osobnoj vjeri u Isusa Krista i po sakramantu svetoga kršćanstva članovi su Crkve i mnogi učitelji i profesori. Tamo gdje su učenici, roditelji i profesori budisti ili muslimani ili židovi itd. Čitav školski program i cjeloviti odgoj duha u skladu je s vrijednostima koje žive u narodu. Sasvim je razumljivo da kršćanska načela, a posebno katolička duhovna baština vidljiva u cijelokupnoj hrvatskoj kulturi i u moralnom životu naroda budu u školskom programu kao i u životu škole posebno poštovani, visoko cijenjeni i razvijani.

Vrijedan doprinos ovom duhu i programu škole daje i vjerska pouka u tjednom rasporedu sati. Tako se još lakše otkriva i usvaja sklad između znanja o prirodi i društvu i poznavanja Boga. Razvija se nutarnji doživljaj neraskidive veze između poštivanja čovjeka i čašćenja Boga, između divljenja prirodi i zahvalnosti Bogu, između naših odgovornosti za život na zemlji i našeg konačnog cilja u nebu. U središtu svega ovoga znanja i duhovnog odgoja susrećemo osobu Isusa Krista, kojega i u školi učimo poznavati i ljubiti, koga nastojimo naslijedovati. Isusa Krista susrećemo u Njegovoj Crkvi. Ona nam prenosi Objavu Boga. U njoj smo posvećeni svitim sakramentima. Kao crkva posebno se izgradujemo i očitujuemo kada smo nedjeljom i blagdanom sabrani oko oltara u Sv. Misi. Ljepi dož

IZMEĐU JUČER I SUTRA

BODOVI ISPRED RAZUMA

BODOVI ispred razuma. Kako drugačije protumačiti odluku Šibenske da prekinu opću opasnost u svom gradu, te susret Segesta — Šibenik, umjesto u Kranjčevičevoj ulici, organiziraju na dometu neprijateljskih projektila iz Petrinje? Ne znam kako je to mogao podržati «sigurnosni» sekretar Hrvatskog nogometnog saveza, ali znam da su u sličnim situacijama, kada su Šibenčani pomicali na tave poteze, iz Zagreba stizale preporuke »kako to nema smisla«.

Ne zalažem se da i na Šubićevu bodovu budu ispred razuma, ali držim da je vrijeme i da netko u Šibeniku lupne šakom u stol u situacijama, kada valja izboriti nešto što nam normalno pripada ili što u drugim sredinama ostvaruju bez teškoča. A vjerujem da je u aktualnoj spornoj situaciji uvaženi sisački župan i veliki poklonik nogometu Đuro Brodarac sigurno »presjekao« sve dvojbe oko toga gdje će se igrati. Ne mislim da bi čelići ljudi šibenskog kraja trebali koristiti argument »šake u stol«, kada je riječ o tome gdje će se igrati utakmica, ali, primjerice, može li netko već jednom Šibeniku, koji je gotovo na prvoj crti bojišnice, dati ratnu bolnicu u statusnom smislu?

BELGIJSKO-FRANCUSKI sudački par je, izgleda, u Ludwigsburgu dobro sasjekao šibenske ambicije da opstanu na europskoj košarkaškoj sceni. Kada smo poslje utakmi-

ce nazvali taj njemački gradić poslij Stuttgarta, trener »Šibenika ZM«, Živko Ljubojević bio je izvan sebe. A on je poznat kao odmijeren čovjek i športaš, koji nije sklon pretjerivanju ni u kom smislu.

— Nevjerojatno je da se takvo sudeće može tolerirati u jednom europskom kupu. A kome sam se mogao žaliti kad je delegat bio Nijemac? — kazivao nam je ljtito Ljubojević.

Smirio se tek kad smo ga zapitali o tome kakvi su bili pojedinačni učinci šibenskih košarkaša. Ili, kad je konstatirao da je jednako kao sudaca nepravda velika barikada šibenskom prolazu naprijed bila neuvjerljiva igra ključnih igrača. Rezultativnih bekova Jurić i Badžima, te Amerikanca Toomera. Zadovoljio je jedino Slavica, baš kao što je na prvoj utakmici u Splitu bila jedino Maleš.

Vrijedi se podsjetiti na riječi Branka Tucka, novog trenera HNK Šibenik:

— Ne želim igrača koji je nezadovoljan svojim statusom u klubu ili koga moram na silu ostavljati. To je i prvi kriterij kod izbora pojačanja.

Theoria, koja, nema sumnje, ima specifičnu težinu. No, kad je riječ o šibenskim profesionalcima, onda valja posegnuti i za drugom istinom. Kad šibenske košarkaške »zvijezde« ne daju dovoljno klubu, čine i sebi medvjedu uslugu. Ili, kad se ruši renome kluba, ni njihova cijena ne raste.

HTP RIVIJERA p. o.

59000 ŠIBENIK

Ul. Vladimira Nazora 53

Na temelju Odluke o pretvorbi društvenog poduzeća u dioničarsko društvo i rješenja Hrvatskog fonda za privatizaciju br. 01-02/92-06/687, od 9. rujna 1993. godine

OBJAVLJUJE**POZIV ZA UPIS I KUPNJU DIONICA PODUZEĆA**

1. Objavljuje se upis i prodaja dionica »Rivijera« Šibenik, kao društvenog poduzeća s p.o. koje se prodajom pretvara u dioničko društvo.

2. Osnovna glavnica dioničarskog društva iznosi 85.476.452.400 HRD, odnosno protuvrijednost 27.716.100 DEM po srednjem tečaju Narodne banke Hrvatske na dan izdavanja rješenja i sastoji se od:

a) procijenjena vrijednost društvenog kapitala »Rivijera« Šibenik iznosi 83.215.572.000 HRD, odnosno protuvrijednost 26.983.000 DEM.

b) pretvaranje potraživanja Jadranske banke Šibenik u ulog u iznosu od 2.260.880.400 HRD, odnosno protuvrijednost 733.100 DEM.

3. U procijenjenu vrijednost društvenog kapitala poduzeća uključena je procijenjena vrijednost zemljišta (lokacije Hotela »Koral« Zlarin, Hotela »Jadran« Šibenik, Restauranta »Dubravka« Šibenik, ukupne površine 2656 m²) u iznosu od 370.080.000 HRD, odnosno 120.000 DEM za koje nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi. Dionice u naznačenoj vrijednosti rezerviraju se kod Hrvatskog fonda za privatizaciju do rješenja imovinsko-pravnih odnosa.

4. Nominalna vrijednost jedne dionice iznosi 308.400 DEM, odnosno 100 DEM po tečaju 1 DEM 3084,00 HRD.

5. Poduzeće se pretvara u dioničko društvo prodajom dionica osobama iz članka 5. stavak 1. točka 1, 2. i 2a Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća u iznosu od 41.607.786.000, odnosno protuvrijednost 13.491.500 DEM što čini 50 posto procijenjene vrijednosti poduzeća.

6. Preostalih 50 posto procijenjene vrijednosti poduzeća te eventualno neprodani dio dionica poduzeća do 50 posto vrijednosti prodavat će Hrvatski fond za privatizaciju u skladu sa Zakonom.

7. Pravo podnošenja ponuda imaju državljeni Republike Hrvatske uz sljedeće uvjete:

a) zaposleni i ranije zaposleni radnici poduzeća uz pravo prvenstva kupnje dionica (čl. 5. st. 1. t. 1, 2. Zakona)

b) zaposleni u pravnim osobama koje rade sredstvima u društvenom vlasništvu koja po Zakonu ne podliježu pretvorbi i u pravnim osobama u državnom vlasništvu, te zaposleni u organima državne vlasti i u njima odgovarajućim organima, pod istim uvjetima kao i zaposleni u poduzeću u dijelu u kojem to nisu ostvarile osobe iz t. 7a ovog oglasa (čl. 5. st. 1. t. 2. Zakona)

c) svi punoljetni državljeni Republike Hrvatske pod istim uvjetima kao i zaposleni u dijelu u kojem to nisu ostvarile osobe iz toč. 7a i b ovog oglasa.

8. Sve osobe iz t. 7. ostvaruju popust pri upisu i uplati dionica:

20 posto osnovni popust,

1 posto dodatni popust za svaku godinu radnog staža.

9. Pojedinačno pravo na otkop uz uvjete popusta iznosi najviše do dinarske protuvrijednosti od 20.000 DEM ili 200 dionica.

10. Upisane dionice s popustom mogu se otplaćivati na rok od 5 godina, u 60 mjeseci obroka uz revalorizaciju u skladu sa Zakonom ili se mogu jednokratno platiti uz popust od 35 posto.

11. Otkup dionica u obrocima u roku od 5 godina otplaćivat će se po sljedećoj dinamici:

- prve godine 5 posto upisanog iznosa
- druge godine 10 posto upisanog iznosa
- treće godine 15 posto upisanog iznosa
- četvrte godine 35 posto upisanog iznosa
- pete godine 35 posto upisanog iznosa.

12. Upisane dionice mogu se uplatiti u gotovom (HRD), obveznicama Republike Hrvatske za obnovu i razvoj ili starom deviznom štednjom.

13. Rok za upis dionica po ovom ogasu je 8 (osam) dana od dana objavljanja ovog poziva.

14. U ponudu za upis i kupnju dionica poduzeća zainteresirani kupci osim zaposlenih u poduzeću obvezni su priložiti osobnu iskaznicu, domovnicu, rješenje o mirovini za umirovljenike i dokaz o ukupnom radnom stažu.

15. Svi ponudioci bit će naknadno obaviješteni o terminu potpisivanja ugovora o kupnji dionica s Hrvatskim fondom za privatizaciju.

16. Zaposleni i ranije zaposleni, te druge osobe iz t. 7. ovog poziva mogu u roku od 8 dana od dana objavljanja ovog poziva neposredno u poduzeću »Rivijera«, Hotel »Jadran« Šibenik upisivati dionice, i to svaki dan od 8 do 15 sati.

Sve ostale informacije u svezi s pretvorbom mogu se dobiti na telefon 059/28-133 i 059/28-134 te telefax 059/29-160.

MALI OGLASI

Tel: 35-510

PRODAJEM obiteljsku kuću s vrtom i dvorištem. Informacije na telefon 041/316-582.

PEKARA »MUKULANDRA-NAKIĆ«, hitno traži pekaru u stalni radni odnos ili na neodređeno vrijeme. Javiti se na telefon 24-880. III 32-533.

PRODAJEM »Škodu 135L«, godina proizvodnje 1991., sa prijeđenih 6.000 kilometara. Javiti se na telefon 059/23-386.

PRODAJEM novu pentu »Tomos« 4 KS. Informacije na telefon 23-386.

PODUZEĆE ZA PROIZVODNJI PROMET VINA, ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH PIĆA

59000 ŠIBENIK, Velimira Škorpika broj 2
Žiro-račun 34600-601-1770

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE ŠIBENIK**SLOBODNA RADNA MJESTA****INDUSTRIJSKO-OBRNITIČKA ŠKOLA**

- RAVNATELJ ŠKOLE
- 1 izvršitelj
- VSS
- Uvjet za nastavnika prema odredbama Zakona o srednjem školstvu
- Rok oglasa: 18. 9. 1993.

TEHNIČKA ŠKOLA

- RAVNATELJ ŠKOLE
- 1 izvršitelj
- VSS
- Uvjet za nastavnika prema odredbama Zakona o srednjem školstvu
- Rok oglasa: 18. 9. 1993.
- POLIPLAST d.d.**
- Bana Jelačića 13 Šibenik
- PREDRADNIK EXTRUZIJE
- 3 izvršitelja, pripravnika
- strojarski tehničar ili elektrotehničar
- Rok oglasa: 21. 9. 1993.

UDRUŽENJE PROFESIONALNIH RIBARA NA MORU REPUBLIKE HRVATSKE

Stjepana Radića 77/a Šibenik

- KNJIGOVODA
- 1 izvršitelj na određeno vrijeme
- SSS, 2 godine radnog iskustva
- Rok oglasa: 21. 9. 1993.

MEDICINSKA I KEMIJSKA ŠKOLA

- NASTAVNIK ZDRAVSTVENE NJEGE
- 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme

UTEMELJENO 1884. GODINE

CROATIA osiguranje d.d.**ZA VAŠU SIGURNOST I BLAGOSTANJE**

• CROATIA • koja ima više od stotinu godina tradicije u poslovima osiguranja, za vaše potrebe u osiguranju nudi:

- osiguranje automobilske odgovornosti — plaćanje čekovima građana u tri mjesecne uzastopne rate
- osiguranje naknade bolničkih dana — suradnici u dobru, prijatelji u nevolji — omogućuje naknadu za nužno provedene dane u bolnici zbog liječenja
- djelomično kasko osiguranje — pokriva štete po određenim grupama rizika uz premiju znatno nižu od potpunog kaska
- kolektivno osiguranje auto-kasko i kućanstvo — povoljno plaćanje dužne premije u šest rata obustavom na plaći
- ostala osiguranja imovine i osoba uz valutnu klausulu — plaćanje premije i isplatu naknade u HRD prema tečaju DEM

UPAMTITE! CROATIA JE SAMO NAŠA I VAŠA ZA POSLOVE OSIGURANJA IZUZETNA I JEDINSTVENA

IZ MATIČNOG UREDA**Rodenii**

Dobili kćer: Ivo i Jadranka Petković, Vlade i Rosa Kušeta, Srećko i Katica Olivari, Boris i Lidija Jurićev-Martinčev, Tomislav Klarin i Angela Makelja, Josip i Jadranka Peran, Zlatko i Radinka Mikulandra, Sabid i Suvada Zulović, Mustafa i Ljiljana Vuk.

Dobili sina: Ivo i Nela Marinov, Ivan i Nedeljka Čorani, Predrag i Vesela Barać, Mile i Neda Baran, Denis i Marija Savić, Miro i Gordana Paškalin, Drago i Jasminka Maleš, Ante i Rosa Vukićević, Željko i Margareta Marković, Ozren i Zdenka Lacmanović, Ernest i Jagoda Matošin, Milenko i Katarina Crnjak, Lora i Dijana Mihić, Bernardo i Daliborka Ružić.

Vjenčani: Melanija Mikulandra i Slobodan Krnić, Ines Čeko i Darko Badžim, Damira Škapić i Ivica Kunčić, Danka Računica i Božo Berović, Mirela Antić i Toni Dukić, Živana Mrša i Goran Bilušić, Josipa Bastač i Ivica Klarić, Rajna Mihić i Nenad Renje, Divna Živković i Josip Radaš, Svetlana Baljkas i Bora Rončević, Dijana Vrcić i Damir Bilušić.

Umrla

Marija Baković (71), Petar Gojanović (78), Jerko Jurin (86), Ana Dželalija (85), Ines Luša (75), Dinka Krnčević (81), Vinko Bujas (67), Milan Paić (82), Drago Filippi (79), Ivan Grubišić-Rovilo (81), Marko Gulin (83), Nikola Marijanović (59), Marija Antić (84), Marija Krnčević (73), Anica Vrdoljak (78), Bane Mikulandra (72), Kata Abramović (97), Blaž Pelaić (87).

U SJEĆANJE

Dana 16. rujna 1993. navršile su se dvije godine od smrti našeg dragog supruga, oca i đeda

MILIVOJA LIVIĆA

S tugom u srcu svi Te se sjećamo. Ožalošćeni: supruga i dječa. Počivalo u miru Božjem!

SJEĆANJE

na drage roditelje, svekra, svekru, đedu i baku

GRGO SLAVICA

18. IX. 1992.

18. IX. 1993.

TONA SLAVICA

30. III. 1983.

18. IX. 1993.

Vrijeme prolazi, a bol i tuga za vama ostaju. Hvala vam za svu ljubav i dobrobit koju ste pružili svojoj obitelji. Hvala svima koji vas se sjećaju. Vaši najmiliji: kći Biserka Zelić i sin Drago s obitelji. (91)

SLUŠAJTE NAS PONOVO SUTRA

Uz nešto prekida, Hrvatska radio postaja Drniš, ovih će dana obilježiti dvije godine rada u izgnanstvu. Od kako su u Unešiću, promijenili su tri lokacije, ali uporno rade i ne daju "gušta" onima s druge strane, koji često uzrokuju nestanak električne energije ili kvarove na odašiljaču, da u njima pokolebaju želju, volju i ljubav za radom. Špica iz dijela opere Jarkova Gotovca, "Ero s onoga svijeta", koju s radošću i tujom danas prepoznaju i slušaju žitelji drniškog kraja, oglašava se svakodnevno, s početkom u deset sati na 89,1 megaherca. Onda slijede, stalnim slušateljima, zagonima, Mljevčanima, Drnišanima i ostalima do kojih radio-valovi dopiru... »Dobar vam dan, štovani slušatelji...« Višesatni program ide dalje. Malobrojna, tehnički nedovoljno opremljena ekipa, ali vrijedna i hrabra, profesionalno obavlja svoj dio posla. Istina, jedini profesionalac kada je o novinarima riječ je Anita Vukušić. Zdravka, Vinka, Daniela i Snježana su vanjske suradnice. U gotovo improviziranom prostoru za rad, u jednom od podruma privatne kuće u Unešiću, s tehnikom »na kraj« izlaze Vjekoslav i Ivica Kević. Često se sjete radio-opreme koja je ostala u Drnišu, a bila je nova i najmodernija... Poznato im je da je neće zateći pri povratku, jer je opljačkana, ali vjeruju da će se ponovo oglasiti sa istom »špicom« iz onih prostora u Drnišu odakle su ih otjerali... Samo pitaju se — kada? Do tada, pri odjavi programa govore, »Do slušanja, dragi naši Drnišani. Slušajte nas ponovo, sutra s početkom u 10 sati«. Dodajmo, ma gdje bili!

K.R.
Snimio: V. POLIĆ

RASPLETI, PA PLETI

Muzevi i sinovi su u hrvatskim postrojbama. Djeca i unučad s njima, u hotelu "Olimpija" u Vodicama. Milka i Marija su iz Čiste Velike, Anka iz Ladevaca, a Cvita iz Gaćeleza. Jedne broje godine, a druge mjesecu življena u hotelskim sobama. Slobodnog je vremena i previše, a one to i nisu navikle. Kako to vrijeme korisno utrošiti? Njima to nije nepoznato, jer ukoliko imaju neupotrebljivih džempera, dobivenih ili uzetih u nekoj od humanitarnih ustanova, one ih najprije "paraju", da bi potom "isplele" dječici čarapice ili džemper. Tako je, kažu, bolje utrošiti vrijeme, nego "skrštenih" ruku čekati na dan povratka.

K.R.

(snimio: V. POLIĆ)

BACI TRICU, ŠTA ČEKAS

I u Zagori se "tricu od igre u briškuli motira", kažu nam dečki, diskretnim pomakom usana u lijevu ili desnu stranu. Ljeto je već iza nas, hladnije je a i zima je pred vratima. Vrijeme stoga valja ugodno (manje korisno) provesti. Ako ne u obiteljskoj kući, na poslu ili položaju na bojišnici, može i u kafiću. Jednom, od dva, u Unešiću. Zagorski mladići vrijeme uz igru na karte, ne provode samo navečer, već i tijekom dana. Neki su nezaposleni, drugi u postrojbama HV i bili su na "slobodnim danima". Uz kavu, pivo, a može i dus — provode svoje slobodno vrijeme na taj način. Ne smeta što je gotovo dva mjeseca "opća" na snazi, te što lokalni radio i dalje upozorava na krajnji oprez. Dečki se ne daju zbuniti jer "navikli smo već na ovakav život", kažu.

POSLJEDNJA VIJEST

U ČETVRTAK NAVEČER IZMEĐU 21 I 22 SATA

ŠIBENIK NA UDARU ČETNIČKIH GRANATA

Srpski teroristi u četvrtak navečer svojski su se potrudili da podsjete Šibenčane na drugu obljetnicu početka agresije na ovaj grad 16. rujna 1991.

Više od petnaestak projektila zasulo je šire područje grada od 21 do 22 sata. Šibenčani su najnoviji napad neprijatelja dočekali u potpunom mraku zbog drastične redukcije struje koja je na snazi, ali je "Elektra" već nakon prvih granata osvijetlila ovdašnje domove.

Prema informacijama s kojima raspolaćemo četnički projektili upućeni su iz predjela okupiranih Bratiškovaca i Bribira. U tom najnovijem divljačkom napadu na grad tri su osobe teško ranjene, a trojica pripadnika profesionalne vatrogasne jedinice smrtno su stradala pokušavajući ugasiti požar izazvan srpskim projektilima.

D.B.

SASTAV: M.M.	GUŽVA	GOST	GRČKO SLOVO	ŠUMSKA KREDA	RADI TOGA	AMPER	KRATKA SUKNJA	KUDA
DJEGLAT. VEZANA ZA ODGOR I REKREA CIJU								I.K. FISAC ESEJA
GRADIĆ U SLOVRE NIJU								
KRATICA ZA SVETI			GL.GRAD GRČKE BIVŠI EGIP.DRŽ ANVAR BL					
VRSTA KONJSKOG HODA				IZUZEV L.R.				
LJETOPIS								TALIJAN. KNJIŽEV. UMBERTO NEOSJET- LJILJ
RUDARSKI GRADIĆ U SLOVENIJI								PLAVETNI LAN
TURISTIČKO MJESTO KRAJ RIJEKE								
STAR MJERA ZA TEŽINU	L			MILANO ORUDA ZA ORANJE				LITRA ŽENKA JELENA
POSPOR			SPORA POPULAR. VEČERNJA KOVA KARIKAT.					
A.G.				M.I.ME, ANTE LOVINA				
GNJILI								SIBERIK KUĆNI DUN STARIN RIM.
ŠIVAĆI PRIBOR								V.RSTA POVRTHI CE B.T.
UZVIK								
ARAK		OŽEG		ČEKIĆ ARAK				LJUBLJA NA

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka i radio difuzna organizacija Informativni centar. Upravitelj informativnog centra: Zdravko KEDŽO. Uredjaje redakcijski kolegij: Đuro BEĆIR, Diana FERIĆ, Katarina RUDAN, Stjepan BARANOVIC, Ivan

BURIĆ, Mirko SEKULIĆ, Branimir PERIŠA, fotoreporter Vilson POLIĆ.

Odgovorni urednik »Šibenskog lista«: Ivan BURIĆ.
Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik

TELEFONI: Centrala 35-510, direktor 33-999, studio i režija Radio-Šibenika 36-999 i 39-666.

Telefaks 35-600.

PRETPLATA na list: za tri mjeseca 9100, za šest mjeseci 18.200, za godinu dana 38.400 HRD. Za inozemstvo dvostruko. Žiro-račun: 34600-803-976 kod ZAP Šibenik.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/92-01 »Šibenski

list« oslobođen je osnovnog poreza na promet.

OGLASI: 1 cm/1 stupac 2 DEM u dinarskoj protuvrijednosti na dan fakturiranja. Mail oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom.

TISAK: »Slobodna Dalmacija — Novine« d.d. Split